

SXEDIO.FV4

6.11.1951: Ο ΦΩΤΙΟΣ ΚΟΥΜΙΔΗΣ ΕΝΘΡΟΝΙΖΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟ ΜΑΚΑΡΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΚΙΤΙΟΥ ΚΑΙ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΦΩΝΙΑ ΤΟΥ ΚΥΡΗΝΕΙΑΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ Ο ΟΠΟΙΟΣ "ΕΠΙΣΗΜΟΠΟΙΕΙ" ΠΛΕΟΝ ΤΗΝ "ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗ" ΤΟΥ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ

Η Αριστερά είχε αποφύγει να αναμιχθεί ενεργά στην εκλογή του Φώτιου Κουμίδη ως Μητροπολίτη Πάφου και τήρησε επίσημα αποχή. Αλλά η διαφωνία των δύο Μητροπολιτών Κιτίου και Κερύνειας στην απόφαση της Εκλογικής Συνέλευσης της 3ης Αυγούστου 1951, θεωρήθηκε από την ίδια πρόκληση στην απόφαση στα δημοκρατικά δικαιώματα του λαού και με μια μακρά ανακοίνωση του ο ΕΑΣ επέκρινε τις εξουσίες της εκκλησιαστικής Ιεραρχίας.

Ο ΕΑΣ θεώρουσε την 3η Αυγούστου, ημέρα που συνεδρίασε η εκλογική συνέλευση, σαν ημέρα κατά την οποία είχαν καταπατηθεί τα δικαιώματα του λαού με προκλητικό τρόπο.

Ανέφερε ο ΕΑΣ παραθέτοντας και το ιστορικό των εκλογών:

"Το ναυάγιο της εκλογικής συνέλευσης των Γενικών Αντιπροσώπων για την ανάδειξη Μητροπολίτη Πάφου καλεί ολόκληρο τον ελληνικό Κυπριακό λαό με προσοχή να σταθεί και να βγάλει τα συμπεράσματά του. Τι έγινε στην προκειμένη περίπτωση;

Με το θάνατο του Μητροπολίτη Πάφου Κλέοπα προκηρύχθηκαν εκλογές για την ανάδειξη νέου Μητροπολίτη.

Το Παγκύπριο Συμβούλιο του Εθνικοαπελευθερωτικού Συνασπισμού κάλεσε σε αποχή, όπως και τις προηγούμενες εκλογές, γιατί το αντικανονικό και απαράδεκτο ξεκαθάρισμα των εκλογικών καταλόγων από τους αριστερά προσανατολισμένους εκλεγείς, μαζί με μέθοδες που προηγούμενα χρησιμοποιήθηκαν (ιπτάμενη ψήφος Ταμπουρά) δεν επέτρεψαν την εκδήλωση και δεν εγγυόνταν τον σεβασμόν της γνήσιας λαϊκής θέλησης.

Ετσι με διαγραμμένους εκλογείς και με καθορισμένη γραμμή να μη γίνει σεβαστή η γνήσια θέληση του λαού, προχώρησε η εκλογή με υποψήφιους τους εκπροσώπους διαφόρων δεξιών και αστοτσιφλικάδικων παρατάξεων.

Η μάχη κυρίως έγινε μεταξύ των οπαδών του Φωτίου και του Παύλου και τελικά με καταπληκτική υπεροχή νίκησαν οι οπαδοί του Φωτίου που ανέδειξαν **33** από τους **36** γενικούς αντιπροσώπους.

Τα πράγματα όμως, παρά την αποχή της Αριστεράς δεν επρόκειτο να προχωρήσουν ομαλά προς το τέλος τους. Ο πολιτικαντισμός αποκορυφώθηκε κυρίως μετακλογικά. Το ένα μέρος του πλέον αντιδραστικού πλουτοκρατικού κόσμου έθεσε ζήτημα ήθους, ξεσκόνισε τους παλιούς εκκλησιαστικούς κανόνες, διεκήρυξε πως δεν είναι οι **36** γενικοί αντιπρόσωποι που αναδείχνουν Μητροπολίτη μα μόνο οι τρεις Επίσκοποι. Πώς επίσκοπος δεν μπορεί να εκλεγεί αν διαφωνεί έστω και ένας επίσκοπος, παρόλο που όλοι οι λαϊκοί αντιπρόσωποι μαζί με όλους τους άλλους οφφικιάλους μπορούν ομόφωνα να ψηφίσουν τον εκλεκτό τους.

Όλο το αντιδραστικό περιεχόμενο πανάρχαιων εκκλησιαστικών κανόνων βγήκε στη φόρα για να πιστοποιηθεί με την ένσταση των Μητροπολιτών Κιτίου και Κυρηναίας που αντιτάχθηκαν στη θέληση των λαϊκών αντιπροσώπων. Αυτά είναι τα γεγονότα. Τι πιστοποιούν αυτά τα γεγονότα;

Οι προκείμενοι εκκλησιαστικοί κανόνες είναι αντιδραστικοί, απολυταρχικοί κανόνες, δεν έχουν καμιά, απολύτως καμιά σχέση με την έννοια της δημοκρατίας και την εξυπηρέτηση των λαϊκών συμφερόντων.

Οι κυρίαρχοι εκκλησιαστικοί κύκλοι δεν διστάζουν να μεταχειριστούν αυτούς τους κανόνες για να αντιστρατευθούν την λαϊκή θέληση και να επιβάλουν τις δικές τους απόψεις πάνω από τη λαϊκή θέληση.

Όταν οι ψηφοφόροι τους ακολουθούν τότε ούτε για το ξεκαθάρισμα των εκλογικών καταλόγων υπάρχει

καμμιά ανάγκη, αλλ' ούτε στη μέθοδο των ενστάσεων καταφεύγουν. Όταν δεν τους ακαλουθούν τότε προσφεύγουν σε αντιδραστικά μέσα.

Η γραμμή του ΕΑΣ για αποχή από τις τέτοιες εκλογές που στερούν το λαό από το εκλογικό του δικαίωμα και παραχωρούν σε κάθε επίσκοπο το δικαίωμα της ένστασης δικαιώθηκε πληρέστατα από αυτά τα γεγονότα.

Κάτω από τις σημερινές εσωτερικές και εξωτερικές συνθήκες της πάλης για λευτεριά και ειρήνη η Κυπριακή αντίδραση, κρατώντας τους κανόνες στο χέρι της και τροποποιώντας το καταστατικό της Εκκλησίας, όπως αυτή θέλει, ποτέ δεν θα επιτρέψει να ανέλθουν στα ιερατικά Υπουργήματα άνθρωποι με απόλυτα δοκιμασμένα και πεισμαστικοί προαπιστές των θέσεων της.

Ετσι η Κυπριακή αντίδραση δεν δίστασε καθόλου να εκτεθεί στις αντιδημοκρατικές εκδηλώσεις της 3ης Αυγούστου με μόνη την πιθανότητα ένα στα χίλια, ότι ο Φώτιος που προέβηκε σε τόσες αντιδραστικές δηλώσεις, δεν θα ακολουθήσει πιστά δική της ανστιδραστική γραμμή.

Και τώρα ποια τα συμπεράσμαστα του λαού;

Για τον ΕΑΣ και για όλα τα μέλη των λαϊκών οργανώσεων από καιρό είχε ξεκαθαριστεί το ζήτημα. Ιεραρχία με τέτοιες απολυταρχικές εκδηλώσεις (να διαγράφει τους εκλογείς με τον πιο αυθαίρετο τρόπο από τους καταλόγους) δεν μπορεί να αντιπροσωπεύει το λαό μήτε πολιτικά, αλλ' ούτε εκκλησιαστικά. Αυτή τη θέση καλούνται να την δουν σήμερα και κείνα τα λαϊκά στρώματα που εξακολουθούσαν ίσαμε χθες να βλέπουν στο πρόσωπο της ιεραρχίας το λαϊκά αναδεδειγμένο θρησκευτικό και εθνικό της αρχηγό.

Η 3η τ' Αυγούστου καταπάτησε με τον πιο προκλητικό τρόπο αναφαίρετα λαϊκά δικαιώματα. Με μια μονοκονδηλιά οι επίσκοποι απάλειψαν τους 33 γενικούς αντιπροσώπους.

Η 3η τ' Αυγούστου έχει περάσει πια στην ιστορία, όποια κι αν θα είναι η κατοπινή εξέλιξη για

την ανάδειξη Μητροπολίτη Πάφου, σαν μέρα της πιο προκλητικής παραγνώρισης που εκκλησιαστική αρχή έδειξε προς τη θεληση, όχι μόνο του αριστερού προσανατολισμένου τμήματος του Κυπριακού λαού, αλλά και των πιο δεξιά προσανατολισμένων, κατά συνέπεια του συνόλου του Κυπριακού λαού.

Η εκκλησιαστική αρχή διεκήρυξε, πως δεν υπάρχει γι' αυτήν κυρίαρχος λαός, έστω και μετά το ξεκαθάρισμα των καταλόγων από τα αριστερά στοιχεία, τα πιο ζωντανά στον αγώνα για την εθνική μας αποκατάσταση"

Η κρίση συνεχίστηκε για αρκετές ακόμα μέρες και ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Γ' απευθύνθηκε προς τον Ελλαδίτη καθηγητή του Κανονικού Δικαίου Αμίλκα Αλιβιζάτο σε μια προσπάθεια να βρει διέξοδο στην κρίση.

Ο Ελλαδίτης Καθηγητής αποφάνθηκε ότι η Ιερά Σύνοδος της Εκκλησίας της Κύπρου, είχε την υπέρτατη δικαιοδοσία να αποφαινεται πάνω σε κανονικά κωλύματα και να εκφέρει την κρίση της πάνω σε ενστάσεις κατά του εκλεγμένου προσώπου από την εκλογική συνέλευση.

Επίσης αποφάνθηκε ότι από καθαρά κανονικής άποψης δεν υφίστατο κανονικό κώλυμα για χειροτονία του Αρχιμανδρίτου Φωτίου Κουμίδη και κατέληγε:

" Αντιλαμβάνομαι, ότι υπάρχουν, εκ των υστέρων δημιουργηθέντες κατά την διένεξιν λόγοι προσωπικής φιλοτιμίας, ιδία λόγω της αναμίξεως του τύπου, αλλά πιστεύω ότι ο πατριωτισμός και η υπέρ της Εκκλησίας και του κύρους της φρόνησις των διΐσταμένων, θα επικρατήσουν και θα λυθή ειρηνικώς το απλούν αυτό ζήτημα, άνευ της δημιουργίας ολεθρίων κατά πάντα διχασμών διχογνωμιών και διαιρέσεων".

Με τη γνωμοδότηση του Αλιβιζάτου στο χέρι ο Μακάριος έκαμε μια νέα προσπάθεια να γεφυρώσει τις διαφορές μεταξύ των συνοδικών. Αλλά, ενώ δυσκολεύθηκε πολύ να πείσει τον Κυρηνείας Κυπριανό που παρέμενε αμετάπειστος, φαίνεται ότι κατάφερε να πείσει τον Κιτίου Ανθιμο να αλλάξει γνώμη, κι έτσι εξασφάλισε πλειοψηφία στη Σύνοδο.

Γιατί μόνος του ο Αρχιεπίσκοπος δεν μπορούσε να εγκαθιδρύσει το Φώτιο, σε περίπτωση που επέμεναν και οι δυο Μητροπολίτες.

Ενδεικτικό της αλλαγής του κλίματος ήταν η δήλωση του Μακαρίου στο Θεμιστοκλή Δέρβη, δήμαρχο της Λευκωσίας στις **10** Σεπτεμβρίου, ότι όπως ήλπιζε το θέμα θα λυόταν σύντομα.

Οι ελπίδες του Μακαρίου έγιναν πραγματικότητα στις **16** Σεπτεμβρίου, ότε συναντήθηκε με τους άλλους δυο Μητροπολίτες στο Μέσα Ποταμό, στο Τρόδος.

Ο Μακάριος πήγε στη συνάντηση αποφασισμένος να λύσει το θέμα που εκκρεμούσε από τις **3** Αυγούστου και αποτελούσε μεν εστία προστριβών, αλλά με την πάροδο του χρόνου άρχισε να ξεφτίζει. Μαζί του είχε και σωρεία μηνυμάτων από το Οικουμενικό Πατριαρχείο και τους Αρχιεπισκόπους Αθηνών και Αμερικής, οι οποίοι συνέστησαν όπως ενθρονισθεί ο Φώτιος και λήξει το όλο θέμα.

Στη συνάντηση ο Κιτίου δέχθηκε να ενθρονίσει το Φώτιο και να τελειώνει το ζήτημα ενώ ο Κυρηναίος επιφυλάχθηκε να απαντήσει αργότερα στη συνεδρία της Ιεράς Συνόδου που θα γινόταν σε λίγες μέρες.

Στη σύσκεψη συμφωνήθηκε να κληθεί ο Φώτιος να προβεί σε νέα δήλωση με την οποία να αποκήρυσσε την Αριστερά.

Ο Μακάριος έφυγε από τη σύσκεψη ικανοποιημένος. Τόση ήταν η ικανοποίηση του ώστε δεν δυσκολεύθηκε καθόλου να συνταξιδεύσει με τον Κιτίου από το Μέσα Ποταμό μέχρι τη Λεμεσό, κατά την επιστροφή του στη Λευκωσία.

Ομως ο Κυρηναίος επέμενε και η προσπάθεια και ελπίδα του Μακαρίου να επιτύχει ομόφωνη έγκριση της ενθρόνισης του Φωτίου Κουμίδα στο θρόνο της Πάφου απέτυχε, και κατά τη συνεδρία της Ιεράς Συνόδου που έγινε στις **21** Σεπτεμβρίου **1951**.

Η συνεδρία ήταν ολοήμερη, αλλά ενώ ο Κιτίου Ανθιμος αποδέχθηκε και επίσημα να ενθρονίσει το Φώτιο, ο Κυρηναίος ήταν αμετάπειστος.

Ο Κυρηναίος δεν πείστηκε ούτε και όταν ο Μακάριος παρουσίασε ενώπιον της Ιεράς Συνόδου ασφαλισμένη επιστολή του Φώτιου Κουμίδη από τις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου βρισκόταν ακόμη, (υπηρετούσε στην επισκοπική περιφέρεια του Λόουελ) και με την οποία διέψευθε ότι πρόσκειται φιλικά προς την Αριστερά.

Η επιστολή είχε σταλεί στις 17 Σεπτεμβρίου, δηλαδή την επομένη της σύγκλησης της σύσκεψης στον Μέσα Ποταμό, πράγμα που έδειχνε ότι κάποιος είχε επικοινωνήσει μαζί του και τον είχε καλέσει να γράψει αυτά που έγραψε σ' αυτήν ώστε να αρθεί κάθε εμπόδιο.

Ανέφερε ο Φώτιος Κουμίδης στην επιστολή του που απευθυνόταν προς τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο και τα λοιπά μέλη της Ιεράς Συνόδου:

"Μακαριώτατε, σεβασμιώτατοι,

Επειδή επληροφορήθην ότι κατά την προεκλογική κίνησην διά την πλήρωσιν του Θρόνου Πάφου, αλλά και μετεκλογικώς, ελέγετο και εγράφετο εν Κύπρω υπό τινων, ότι φίλα κείμαι προς αριστερίζοντας- αφιεμένου να νοηθή ότι και υπό αριστερών ιδεών ενεφορούμην- και τούτο παρά τας επανειλημμένας περί του εναντίου σαφείς δηλώσεις μου διά τού τύπου εν Κύπρω και παρά την εκκλησιαστικήν και εθνικήν μου εργασίαν, ην επιτελώ παρακαλώ όπως μοι επιτραπή ίνα επισήμως και κατηγορηματικώς δηλώσω τη σεπτή Ιερά Συνόδω της Εκκλησίας Κύπρου, ότι αι συκοφαντίαι αύται προσβάλλουσι την εκκλησιαστικήν μου τιμήν και αξιοπρέπειαν.

Είναι γνωστόν πόσον εργάζομαι διά τα ιδανικά της φυλής ημών, νομιμόφρων προς τας αρχάς της φιλιτάτης Πατρίδος ημών Ελλάδος, διαβεβαιώ δε βάσει της ιερατικής μου συνειδήσεως ότι και εν Κύπρω, ως Μητροπολίτης Πάφου και μέλος της Ιεράς Συνόδου Κύπρου, θα αφιερώσω απάσας μου τας δυνάμεις, υπέρ των αγώνων της εθναρχικής ημών Εκκλησίας- και πρώτιστα πάντων του ενωτικού ημών αγώνος- συνεργαζόμενος στενώς μετά του Εθνάρχου και μετά

των λοιπών συνοδικών μελών

Επί δε τούτοις διατελώ μετά σεβασμού

Υπογραφή

Αρχιμανδρίτης

Φώτιος Κουμίδης

(Μεταγλώττιση)

"Μακαριώτατε, σεβασμιώτατοι,

Επειδή πληροφορήθηκα ότι κατά την προεκλογική κίνηση για την πλήρωση του Θρόνου Πάφου, αλλά και μετεκλογικά, λεγόταν και γραφόταν στην Κύπρο από μερικούς, ότι κείμαι φιλικά προς αριστερίζοντες-και αφηνόταν να νοηθεί ότι εμφορούμουν και από αριστερές ιδέες- και αυτό παρά τις επανειλημμένες περί του εναντίου σαφείς δηλώσεις μου διά τού τύπου στην Κύπρο και παρά την εκκλησιαστική και εθνική μου εργασία, την οποία επιτελώ παρακαλώ όπως μου επιτραπεί όπως επίσημα και κατηγορηματικά δηλώσω στη σεπτή Ιερά Συνόδο της Εκκλησίας Κύπρου, ότι οι συκοφαντίες αυτές προσβάλλουν την εκκλησιαστική μου τιμή και αξιοπρέπεια.

Είναι γνωστό πόσο εργάζομαι για τα ιδανικά της φυλής μας, νομιμόφρων προς τις αρχές της φιλάτης Πατρίδας μας Ελλάδας, διαβεβαιώνω δε με βάση την ιερατική μου συνείδηση ότι και στην Κύπρο, ως Μητροπολίτης Πάφου και μέλος της Ιεράς Συνόδου Κύπρου, θα αφιερώσω όλες μου τις δυνάμεις, υπέρ των αγώνων της εθναρχικής μας εκκλησίας-και πρώτιστα όλων υπερ του ενωτικού μας αγώνα-συνεργαζόμενος στενά με τον Εθνάρχη και με τα λοιπά συνοδικά μέλη".

Το ανακοινωθέν της Ιεράς Συνόδου ήταν εύγλωττο για την ατμόσφαιρα που επικράτησε αλλά ξεκαθάριζε μια και καλή το θέμα της ενθρόνισης του Φωτίου:

"Συνήλθε σήμερα Παρασκευήν, **21ην Σεπτεμβρίου 1951**, εν τω Μ. Συνοδικώ της Αρχιεπισκοπής, προ μεσημβρίας και μετά μεσημβρίαν, η Ιερά Σύνοδος απαρτιζομένη εκ του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου κ.

Μακαρίου ως Προέδρου, των Πανιερωτάτων Μητροπολιτών Κιτίου κ. Ανθίμου, και Κηρυνείας κ. Κυπριανού, παρόντος και του Θεοφιλεστάτου Χωρεπισκόπου Σαλαμίνας κ. Γενναδίου, διά την εξέτασιν των εγερθεισών ενστάσεων επί της Μητροπολιτικής εκλογής Πάφου.

Εν αρχή της συνεδρίας εισηγουμένου του Μακαριωτάτου, η Ιερά Σύνοδος ομοφώνως απεφάνθη ότι το αποτέλεσμα της εκλογικής συνελεύσεως διά την ανάδειξιν επισκόπου δεν είναι δεσμευτικόν διά την Ιεράν Σύνοδον, ήτις είναι το μόνον αρμόδιον Σώμα, το δυνάμενον να εκφέρη ανεκκλήτως γνώμην επί υπάρξεως κανονικού κωλύματος ή επί της καταλληλότητος του υπό της εκλογικής συνελεύσεως υποδειχθέντος προσώπου.

Ακολουθώς η Ιερά Σύνοδος επελήφθη της εξετάσεως των ενστάσεων κατά της καταλληλότητος του υπό της εκλογικής συνελεύσεως της 3ης Αυγούστου **1951** υποδειχθέντος ως Μητροπολίτου Πάφου Πανοσιολογιωτάτου Αρχιμανδρίτου κ. Φωτίου Κουμίδη. Μετά λεπτομερή υπό του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου ανάλυσιν των στοιχείων εφ' ων εστηρίχθησαν αι προβληθείσαι κατά της καταλληλότητος του υποδειχθέντος ενστάσεις και μετά διεξοδικήν συζήτησιν επί τούτων, του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κιτίου πεισθέντος ότι τα προβληθέντα στοιχεία δεν απειτελούν επαρκή βάση αποδοχής, της μη καταλληλότητος του υποδειχθέντος, η Ιερά Σύνοδος απεφάσισεν κατά πλειοψηφίαν, διαφωνούντος του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κυρηνείας να επικυρώση το αποτέλεσμα της εκλογικής Συνελεύσεως της 3ης Αυγούστου **1951**, δι ου υπεδείχθη ως Μητροπολίτης Παφου, ο Πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης κ. Φώτιος Κουμίδης".

(Μεταγλώττιση)

"Συνήλθε σήμερα Παρασκευή, **21** Σεπτεμβρίου **1951**, στο Μ. Συνοδικό της Αρχιεπισκοπής, προ

μεσημβρίας και μετά μεσημβριαν, η Ιερά Σύνοδος απαρτιζόμενη απο τον Μακαριώτα Αρχιεπίσκοπο κ. Μακάριο ως Πρόεδρο, των Πανιερωτάτων Μητροπολιτών Κιτίου κ. Ανθίμου, και Κηρυνείας κ. Κυπριανού, στην παρουσία και του Θεοφιλεστάτου Χωρεπισκόπου Σαλαμίνας κ. Γενναδίου, για την εξέταση των ενστάσεων που ηγέρθησαν στη Μητροπολιτική εκλογή Πάφου.

Στην αρχή της συνεδρίας με εισήγηση του Μακαριστάτου, η Ιερά Σύνοδος απεφάνθη ομόφωνα ότι το αποτέλεσμα της εκλογικής συνέλευσης για την ανάδειξη επισκόπου δεν είναι δεσμευτικό για την Ιερά Σύνοδο, η οποία είναι το μόνο αρμόδιο Σώμα που μπορεί να εκφέρει ασνέκκλητα γνώμη για την ύπαρξη κανονικού κωλύματος ή για την καταλληλότητα του προσώπου που υποδείχθηκε από την εκλογική συνέλευση.

Ακολούθως η Ιερά Σύνοδος επελήφθη της εξέτασης των ενστάσεων κατά της καταλληλότητας του Πανοσιολογιώτατου Αρχιμανδρίτη κ. Φώτιου Κουμίδη, που υποδείχθηκε από την εκλογική συνέλευση της 3ης Αυγούστου **1951** ως Μητροπολίτης Πάφου. Μετά λεπτομερή από το Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο ανάλυση των στοιχείων στα οποία στηρίχθηκαν οι ενστάσεις που προβλήθηκαν εναντίον της καταλληλότητας του υποδειχθέντος και μετά από διεξοδική συζήτηση σ' αυτές, η Ιερά Σύνοδος αφού ο Πανιερωτάτος Μητροπολίτης Κιτίου πείσθηκε ότι τα στοιχεία που προβλήθηκαν δεν απειτελούν επαρκή βάση αποδοχής της μη καταλληλότητας του υποδειχθέντος, αποφάσισε κατά πλειοψηφία, διαφωνούντος του Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Κηρυνείας να επικυρώσει το αποτέλεσμα της εκλογικής Συνέλευσης της 3ης Αυγούστου **1951**, με το οποίο υπεδείχθη ως Μητροπολίτης Πάφου, ο Πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης κ. Φώτιος Κουμίδης".

Την επομένη ο Κηρυνείας εξέφρασε τις απόψεις του και εγγράφως προς τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο και επέμενε στην άρνηση του για την ενθρόνιση του Φωτίου.

Όμως ο Μακάριος είχε να αντιμετωπίσει, πέρα από την κρίση στην Ιερά Σύνοδο, και τις απειλές του λαού της Πάφου, που προειδοποιούσε διά της "Νέας Πολιτικής Επιθεώρησης" του Γαλατόπουλου:

"Προειδοποιούμεν την Ιεράν σύνοδον και την Εθναρχίαν μας ότι εάν δοθεί αντικανονική λύσις εις το ζήτημα, υπέρ εκατόν ιερείς της επαρχίας μας, χωρίς βέβαια να γίνουν κομμουνισταί, δηλώνουν ότι θα πετάξουν τα ράσα εις ένδειξιν διαμαρτυρίας, δι' οιονδήποτε πραξικόπημα. Ναοί αν δεν κλείσουν, χωρίς οι πιστοί των να γίνουν κομμουνισταί, θα κενωθούν επί έτη του εκκλησιάσματος των και χωρίς να εναγκαλισθεί ο Παφιακός λαός τον Κομμουνισμό, θα χάσει, εν τούτοις την Εθναρχία του, πράγμα όπερ θα σημειώσει κατάρρευσιν της εκκλησιαστικής και εθνικής πειθαρχίας".

Έτσι ο Μακάριος προτίμησε, για να επιτύχει γαλήνη στην επαρχία Πάφου, να πικράνει τον Κυρηναίος και προχώρησε στην τελετή για υπογραφή του υπομνήματος της εκλογής του Φωτίου.

Πριν όμως προχωρήσει στις τελικές του αποφάσεις, έκαμε ακόμα μια προσπάθεια και κάλεσε τον Μητροπολίτη Κερύνειας ξανά στην Αρχιεπισκοπή στις 25 Σεπτεμβρίου και συζήτησε μαζί του το όλο θέμα ξανά.

Κανένα αποτέλεσμα.

Ο Κυρηναίος έφυγε το βράδυ από την Αρχιεπισκοπή έπειτα από υπόδειξη του Μακαρίου συνοδευόμενος από το Χωρεπίσκοπο Γεννάδιο και το Γραμματέα του Γραφείου Εθναρχίας Ξενοφώντα Κουμπαρίδη.

Ο Γεννάδιος είχε ταχθεί από την αρχή για λόγους κανονικούς και άλλους εναντίον της υποψηφιότητας του Αρχιμανδρίτη Φωτίου κι έτσι ο Μακάριος προτίμησε να τον απομακρύνει κι αυτόν από τη Λευκωσία για να μη βρεθεί σε δύσκολη θέση σαν θα συνερχόταν την επομένη εκ νέου η εκλογική συνέλευση, η οποία ήταν σίγουρο ότι θα υπέγραφε το υπόμνημα της εκλογής του Φωτίου.

Τους συγκεντρωθέντες προσφώνησε και πάλι ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, ο οποίος τους κάλεσε να υπογράψουν το Πρακτικό της εκλογής του Φωτίου με μια σύντομη ομιλία στην οποία αναφέρθηκε στην κρίση που είχε δημιουργηθεί τονίζοντας:

"Αδελφοί και τέκνα εν Κυρίω αγαπητά,
Συνήλθομεν σήμερα ενταύθα ίνα αποτελειώσωμεν το ανασταλέν έργον της Εκλογικής Συνελεύσεως της 3ης παρελθόντος Αυγούστου διά την ανάδειξιν Μητροπολίτου Πάφου.

Κατά του αποτελέσματος της Εκλογικής Συνελεύσεως ηγέρθησαν τότε ωρισμένα ενστάσεις και η Ιερά Σύνοδος, καθ' ο είχε καθήκον και δικαίωμα, ανέβαλε την επικύρωσιν του αποτελέσματος προς τον σκοπόν εξετάσεως των ενστάσεων. Ηδη η Ιερά Σύνοδος πρόβη εις εξέτασιν των ενστάσεων, επεκύρωσε δε το αποτέλεσμα της Εκλογικής Συνελεύσεως, διά του οποίου αναδεικνύεται ως Μητροπολίτης Πάφου ο Πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης Φώτιος Κουμίδης.

Η Μητροπολιτική εκλογή Πάφου επέφερε δυστυχώς μέγαλον κλονισμόν εις την Κυπριακήν Εκκλησίαν. Ο εθνικόφρων κόσμος διηρέθη εις αλληλομαχομένας παρατάξεις και ούτως εδόθη ευκαιρία εις κομμουνιστικά και ύποπτα στοιχεία να αναθαρρήσουν εις εξόρμησιν και κατάκτησιν εθνικού εδάφους.

Πεποίθαμεν όμως ότι με την πλήρη αποκατάστασιν της Κυπριακής Εκκλησίας θα επουλωθώσιν αι πληγαί και θα γεφυρωθώσι τα εκ της διαιρέσεως χάσματα, ίνα βαδίσωμεν εν ομοφροσύνη τον δρόμον, τον φωταγωγούμενον υπό των υψηλών ιδεωδών της Θρησκείας και της Πατρίδος.

Επί τούτοις καλούμεν υμάς όπως υπογράψητε το συμπληρωθέν Πρακτικόν της Εκλογής.

(Μεταγλώττιση)

"Συνήλθαμε σήμερα εδώ για να αποτελειώσουμε το έργο της Εκλογικής Συνέλευση της 3ης παρελθόντος

Αυγούστου για την ανάδειξη Μητροπολίτη Πάφου που αναστάληκε.

Εναντίον του αποτελέσματος της Εκλογικής Συνέλευσης ηγέρθησαν τότε ορισμένες ενστάσεις και η Ιερά Σύνοδος, όπως είχε καθήκο και δικαίωμα, ανέβαλε την επικύρωση του αποτελέσματος προς τον σκοπό εξέτασης των ενστάσεων. Ήδη η Ιερά Σύνοδος προέβη σε εξέταση των ενστάσεων, επικύρωσε δε το αποτέλεσμα της Εκλογικής Συνέλευσης, με το οποίου αναδεικνύεται ως Μητροπολίτης Πάφου ο Πανοσιολογιότατος Αρχιμανδρίτης Φώτιος Κουμίδης.

Η Μητροπολιτική εκλογή Πάφου επέφερε δυστυχώς μεγάλο κλονισμό στην Κυπριακή Εκκλησία. Ο εθνικόφρων κόσμος διαιρέθηκε σε αλληλομαχόμενες παρατάξεις και έτσι δόθηκε ευκαιρία σε κομμουνιστικά και ύποπτα στοιχεία να αναθαρρήσουν σε εξόρμηση και κατάκτηση εθνικού εδάφους.

Είμαστε πεπεισμένοι όμως ότι με την πλήρη αποκατάσταση της Κυπριακής Εκκλησίας θα επουλωθούν οι πληγές και θα γεφυρωθούν τα χάσματα από τη διαίρεση για να βαδίσουμε με ομοφροσύνη το δρόμο, των φωταγωγούμενο από τα υψηλά ιδεώδη της Θρησκείας και της Πατρίδας.

Γι' αυτό σας καλούμε να υπογράψετε το συμπληρωθέν Πρακτικό της Εκλογής".

Στη συνέχεια όλα τα μέλη της συνέλευσης υπέγραψαν το υπόμνημα της εκλογής και όλοι μαζί κατευθύνθηκαν στον Καθεδρικό Ναό Αγίου Ιωάννου, όπου ο Μακάριος και ο Κιτίου υπέγραψαν την Κανονική Πράξη πάνω στην Αγία Τράπεζα.

Ο Μακάριος έσπευσε μετά την τελετή να ειδοποιήσει τον Φώτιο Κουμίδα, που βρισκόταν στο Ελληνικό Θεολογικό Ινστιτούτο του Μπρούκλιν για την εκλογή του.

Στα μέσα Οκτωβρίου ο Φώτιος πήγε στην Αθήνα όπου είχε την ευκαιρία να συναντηθεί με τον Χωρεπίσκοπο Σαλαμίνας Γεννάδιο που μετέβη εκεί με άδεια και επέστρεψε στην Κύπρο στις 4 Νοεμβρίου 1951.

Η χειρονομία του νέου Μητροπολίτη και η

ενθρόνιση του έγινε από τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο. Η εγκαθίδρυση του έγινε την επομένη από τον Μητροπολίτη Κιτίου Ανθίμο.

Ο Φώτιος απαντώντας στην προσφώνηση του Ανθίμου διαβεβαίωσε ότι θα αγωνιζόταν υπέρ της εθνικής αποκατάστασης της Κύπρου και μακριά από τους κομμουνιστές.

Θα προχωρήσουμε, πρόσθεσε "εις την εθνικήν αποκατάστασιν της υπό ξένον ζυγόν δουλευούσης φιλιάτης πατρίδος ημών" είπε ο Φώτιος προσθέτοντας:

"Περί τους δύο τούτους πόλους, της εκκλησίας και της Πατρίδος, ζώντες και κινούμενοι έχομεν ακράδαντον πίστιν εις την αρμονικήν συνεργασίαν των εθνικών δυνάμεων της επαρχίας ημών, ομάδων, οργανισμών και ατόμων, άτινα εμφορούνται υπό των αιωνοβίων της ενδόξου φυλής ιδεωδών μακράν πάσης ψυχοφθόρου και εθνοφθόρου επηρείας, μακράν των κομμουνιστικών δοξασιών, μακράν του θεωρητικού και πρακτικού υλισμού".

(Μεταγλώττιση)

"Γύρω από τους δύο αυτούς πόλους, της Εκκλησίας και της Πατρίδος, ζώντες και κινούμενοι έχομε ακράδαντη πίστη στην αρμονική συνεργασία των εθνικών δυνάμεων της επαρχίας μας, ομάδων, οργανισμών και ατόμων, τα οποία εμφορούνται από αιωνόβια ιδεώδη της ένδοξης φυλής μακριά από κάθε ψυχοφθόρο και εθνοφθόρο επήρεια, μακριά από τις κομμουνιστικές δοξασίες, μακριά από το θεωρητικό και πρακτικό υλισμό".

Η απόφαση της Ιεράς Συνόδου να ενθρονίσει το Φώτιο δεν ήταν χωρίς συνέπειες για τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο.

Πρώτα διασπαζόταν η Ιερά Σύνοδος με τον Κυρηναίος να επιμένει μέχρι το τέλος κι έτσι αποκτούσε άκαμπτη "αντιπολίτευση" στην Ιερά Σύνοδο που θα παρέμενε μέχρι το τέλος (δεκαετία του 1970) υπέρ της Ένωσης, ανεξάρτητα από γεγονότα και

πολιτικές ή διεθνείς αλλαγές.

Δεύτερο δημιουργούσε αντιπάθειες μεταξύ ηγετικών παραγόντων της δεξιάς όπως ήταν ο δικηγόρος Ζήνων Σωζος, ο Εθναρχικός Σύμβουλος Σάββας Χρίστης και ο εκδότης και δημοσιογράφος Α. Κ. Κωνσταντινίδης που είχαν υποστηρίξει το ακατάλληλο της εκλογής του Φωτίου.

Ο Ζήνων Σώζος μάλιστα τόσο θίγηκε από την απόφαση της Ιεράς Συνόδου ώστε παραιτήθηκε από μέλος της επιτροπής για αναθεώρηση του Καταστατικού της Εκκλησίας της Κύπρου του **1914**.

Ο Σώζος ανέφερε σε ενυπόγραφη επιστολή του στο Μακάριο ότι παραβίαζε το Καταστατικό.

Τα τελευταία γεγονότα, τόνιζε, με έπεισαν ότι δεν είναι η διατύπωση των καταστατικών χαρτών που έχει σημασία, αλλά η ειλικρινώς και πιστή εφαρμογή.

Ανέφερε ο Σώζος στην επιστολή του στο Μακάριο:
"Μακαριώτατε,

Τελευταία γεγονότα με έπεισαν, ότι δεν είναι η διατύπωση των καταστατικών χαρτών και των συταγμάτων που έχει σημασία, εις την εξύψωση της κοινωνίας, αλλ' η ειλικρινής και ορθή εφαρμογή των. Συνεπώς και αυτό το Καταστατικόν της Εκκλησίας Κύπρου, **1914**, είναι "πολύ" μας και θεωρώ άσκοπον οιαδήποτε επί το καλλίτερον επεξεργασίαν ή τροποποίησιν αυτού. Μετά λύπης γράφω τούτο, έστω και αν ήμην εις εκ των ολίγων εκείνων, οίτινες πλειστάκις και επιμόνως εισηγήθησαν τη τροποποίησιν του.

Αφού επανευχαριστήσω την Ιεράν Σύνοδον διά την τιμητικήν εκλογήν όπως με εκλέξη μέλος της ολιγομελούς επιτροπής διά την τροποποίησιν του καταστατικού, ευσεβάστως παρακαλώ όπως δεχθήτε την αμετάκλητον παραίτησιν μου εκ της εν λόγω Επιτροπής και διά τους ως άνω λόγους διότι φρονώ ότι πρέπει να υπάρχη απόλυτος αμοιβαία ψυχική επαφή μεταξύ των μελών της επιτροπής και της νέας Ιεράς Συνόδου.

Χαίρω να γνωρίζω ότι η παραίτησις μου αύτη δεν θα επιφέρει καμμίαν επιβράδυνσιν εις το απρόσκοπτον έργον της επιτροπής, διότι το κενόν θα αναπληρωθή

ευκόλως και αμέσως. Προσφάτως οι πλείστοι των κυπρίων "επαϊόντων" μετεβλήθησαν θεία εμπνεύσει και άνευ ιδιαίτερας μελέτης ή μόχθου εις αλαθήτους κανονολόγους, τούτο με χαροποιεί ιδιαίζοντως.

Κατά τα τελευταία έτη προσπάθησα, όση η εν ημίν δύναμις να ορθώσω τα της Εκκλησίας διά συνόδου προς το συμφέρον τόσον της Εκκλησίας όσον και της Πατρίδος. Να μου επιτραπή να εκφράσω τη πικρίαν, διότι δεν ησθάνθην προς τούτο ανταπόκρισιν από εκείνους από τους οποίους ανέμενον αυτήν. Κατόπιν τούτου θεωρώ άσκοπον και άδικον να σπαταλώ τας ψυχικάς και πνευματικάς μου δυνάμεις διά να παρίσταμαι μάρτυς "διά λόγους σκοπιμότητος" λύσεων των εκκλησιαστικών μας προβλημάτων. Ευσεβάστως φρονώ ότι πολιτικάί λύσεις των εγκοσμίων δεν αρμόζουν εις πνευματικά και εκκλησιαστικά ζητήματα,

Παρακαλώ, Μακαριώτατε, να δεχθήτε και μεταβιβάση εις τους Αγίους Κιτίου Και Κυρηναίας το βαθύτατον μου σέβας

Της Υμετέρας Μακαριότητος
ευπειθές τέκνον
Ζ. ΧΡ. ΣΩΖΟΣ